

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-96>

УДК 336.7

# ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СТАБІЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

## THE INFLUENCE OF FINANCIAL TECHNOLOGIES ON THE STABILITY OF THE NATIONAL ECONOMY

**Бобришев Євген Сергійович**кандидат економічних наук,  
Національний університет «Чернігівська політехніка»  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7031-1000>**Bobryshev Yevhenii**

Chernihiv Polytechnic National University

Стаття розглядає актуальну проблематику впливу фінансових технологій (FinTech) на стабільність національної економіки. Автори досліджують, як інновації у фінансовій сфері впливають на традиційні банківські та фінансові системи, а також розглядають можливості та виклики, які ці зміни приносять. Аналізуючи діючі моделі взаємодії FinTech з традиційною фінансовою системою, автори вказують на невід'ємну роль цифрової інтеграції в епоху інформаційних технологій. Особливий акцент зроблено на потребу створення гнучких регуляторних механізмів, які допоможуть адаптуватися до мінливості ландшафту фінансового ринку без жертвування фундаментальними принципами безпеки та захисту споживачів. Основна увага приділяється питанням регулювання, кібербезпеки, доступності фінансових послуг та їх впливу на соціально-економічний розвиток країни. В статті висвітлено, що належне використання та інтеграція FinTech може підвищити ефективність економічних процесів, сприяти фінансовій інклюзії та стимулювати економічний ріст, але також потребує вдосконалення механізмів регулювання та контролю. Тим не менш, переваги, які пропонує FinTech для національних економік, не можна ігнорувати. Ці технології відкривають нові горизонти для мікрофінансування, розширення доступу до банківських послуг для недостатньо обслуговуваних населених пунктів та підтримки інноваційних стартапів. Додатково, стаття висвітлює роль глобалізації у поширенні фінансових технологій та взаємодії між національними та міжнародними ринками. Аналізується, як FinTech може впливати на конкурентоспроможність національних банків та фінансових установ в умовах постійно змінного глобального ринку. Також в статті розглядається соціальний вимір фінансових технологій, зокрема їхній вплив на створення робочих місць, професійну підготовку та перепідготовку кадрів, а також на формування нового споживчого досвіду в сфері фінансових послуг. Висновки статті наголошують на важливості балансу між інноваціями та стабільністю, підкреслюючи роль урядових структур та приватного сектору у формуванні ефективного, безпечного та інклюзивного FinTech-середовища. Автори закликають до активної співпраці всіх зацікавлених сторін для забезпечення позитивного впливу фінансових технологій на національну економіку, при цьому усвідомлюючи можливі ризики та виклики.

**Ключові слова:** фінансові технології (FinTech), національна економіка, стабільність, інновації, регулювання, кібербезпека, фінансова інклюзія, глобалізація, фінансові системи, цифрова інтеграція.

The article examines the current issue of the influence of financial technologies (FinTech) on the stability of the national economy. The authors explore how innovations in finance are affecting traditional banking and financial systems, and consider the opportunities and challenges these changes bring. Analyzing current models of interaction of FinTech with the traditional financial system, the authors point to the integral role of digital integration in the era of information technologies. Particular emphasis is placed on the need to create flexible regulatory mechanisms that will help adapt to the changing landscape of the financial market without sacrificing the fundamental principles of consumer safety and protection. The main focus is on issues of regulation, cyber security, availability of financial services and their impact on the socio-economic development of the country. The article highlights that the proper use and integration of FinTech can increase the efficiency of economic processes, promote financial inclusion and stimulate economic growth, but also requires improvement of regulatory and control mechanisms. Nevertheless, the benefits that FinTech offers to national economies cannot be ignored. These technologies open up new horizons for microfinance, expanding access to banking services for underserved communities, and supporting innovative startups. In addition, the article highlights the role of globalization in the spread of financial technologies and the interaction between national and international markets. It is analyzed how FinTech can influence the competitive-

ness of national banks and financial institutions in the conditions of a constantly changing global market. The article also considers the social dimension of financial technologies, in particular, their impact on job creation, professional training and retraining of personnel, as well as on the formation of new consumer experience in the field of financial services. The article's conclusions emphasize the importance of a balance between innovation and stability, highlighting the role of government structures and the private sector in shaping an effective, safe and inclusive FinTech environment. The authors call for the active cooperation of all interested parties to ensure the positive impact of financial technologies on the national economy, while being aware of possible risks and challenges.

**Keywords:** financial technologies (FinTech), national economy, stability, innovation, regulation, cyber security, financial inclusion, globalization, financial systems, digital integration.

**Постановка проблеми.** У сучасному світі фінансові технології (FinTech) активно розвиваються, впливаючи на всі сфери економічної діяльності. Вони стають ключовим елементом глобалізації, цифровізації та трансформації традиційних бізнес-моделей. За останні роки спостерігається великий приплив інвестицій у сектор FinTech, що свідчить про його великий потенціал та вплив на економіку. Традиційні банки починають активно інтегрувати фінансові технології, щоб залишитися конкурентоспроможними та відповідати зростаючим вимогам клієнтів. У багатьох країнах уряди починають розробляти нові закони та нормативи для регулювання діяльності FinTech компаній, що підкреслює їх значущість для національної економіки. З розвитком FinTech з'являються нові ризики, такі як кіберзлочинність, волатильність криптовалют та потенційні фінансові кризи, які можуть вплинути на стабільність національної економіки. FinTech може сприяти фінансовій інклюзії, надаючи доступ до фінансових послуг для широких верств населення, особливо в регіонах з обмеженим доступом до традиційних банківських послуг. Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що тема впливу фінансових технологій на стабільність національної економіки є надзвичайно актуальною та вимагає детального дослідження, аналізу та розробки стратегій для ефективного використання можливостей FinTech та мінімізації потенційних ризиків.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання про значущість розвитку сучасних фінансових технологій та засобів вивчали такі українські вчені, як В. Воробйов, С. Діденко, В. Коваленко та Т. Савченко. До цього ж списку можна додати й зарубіжних дослідників, таких як А. Мазаракі, М. Джовович та К. Стірох. Проте, попри це, швидке зростання фінансових технологій та їх вплив на фінансову надійність економіки залишається недостатньо дослідженим. Крім того, ще не розроблено чітких критеріїв для класифікації різних видів фінансових технологій та засобів.

**Метою статті** є дослідження та аналіз впливу фінансових технологій на стабільність національної економіки.

**Вклад основного матеріалу дослідження.** У сучасному світі фінансові технології (FinTech) залишаються ключовим драйвером розвитку не тільки фінансового сектора, але й економіки в цілому. Вони пропонують можливості для споживачів, підприємств та нових державних установ, змінюючи традиційні моделі ведення бізнесу. FinTech дозволяє компаніям створювати нові продукти та послуги, які раніше були недоступні через обмеження традиційних фінансових систем. Це включає в себе все – від мобільних платежів до блокчейн-технологій.

Фінансові технології (FinTech) активно розвиваються і змінюють традиційний підхід до фінансових послуг, що позитивно впливає на різноманітні аспекти економіки та суспільства. Систематизовано напрямки, які репрезентують фінансові технології у контексті драйверу розвитку:

1. Доступність фінансових послуг. FinTech-платформи забезпечують доступ до банківських послуг для тих, хто раніше був відсічений від традиційної банківської системи, особливо в країнах, що розвиваються. Доступність фінансових послуг є однією з ключових особливостей сучасної економіки, яка відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку. Під доступністю розуміється можливість для всіх груп населення, включаючи населені пункти у віддалених регіонах, малозабезпечені та вразливі групи, використовувати фінансові послуги за доступними цінами [1].

Ось деякі аспекти доступності фінансових послуг: фінансова інклюзія (це концепція, яка ставить своєю метою забезпечити доступ до фінансових послуг для всіх груп населення, особливо для тих, хто відсічений від традиційних банківських систем); технологічний розвиток (інноваційні рішення у сфері FinTech, такі як мобільні банківські додатки, платіжні системи та цифрові гаманці, спрощують доступ

до фінансових послуг); мікрокредитування (це система надання невеликих кредитів особам, які традиційно не мають доступу до банківського кредитування, зокрема малому та середньому бізнесу); освіта (фінансова грамотність є важливою частиною доступності фінансових послуг. Люди повинні розуміти, як керувати своїми фінансами, як використовувати доступні їм послуги і як уникати фінансових ризиків); регулювання (відповідне законодавство та регулювання можуть стимулювати доступність фінансових послуг, захищаючи при цьому права споживачів); агентська модель (у ряді країн розвиваються моделі, де магазини або інші комерційні установи діють як агенти банків, надаючи базові банківські послуги у місцях, де немає філій банків); віддалені та цифрові канали (особливо актуальні для віддалених регіонів, де фізична присутність банків може бути обмеженою) [2].

Доступність фінансових послуг сприяє росту економіки, збільшуючи обіг грошей, стимулюючи підприємництво та забезпечуючи людям інструменти для забезпечення свого фінансового благополуччя.

2. Ефективність та швидкість транзакцій. Цифрові платформи пропонують швидше виконання платежів, перекази коштів, інвестицій і інших фінансових операцій. Завдяки новітнім технологіям, процеси, які раніше займали дні або навіть тижні, тепер можуть бути завершені за кілька секунд або хвилин. Ось декілька ключових аспектів цього питання: миттєві платежі (багато країн інтегрували системи миттєвих платежів, які дозволяють користувачам переказувати гроші в режимі реального часу); цифрові гаманці (ці платформи дозволяють здійснювати платежі, покупки і перекази коштів в моментальному режимі); онлайн-банкінг (користувачі можуть здійснювати платежі, переказувати кошти, перевіряти баланс та виконувати інші банківські операції в режимі онлайн без необхідності відвідувати філію банку); блокчейн та криптовалюта (технологія розподіленого реєстру (блокчейн) може забезпечити миттєві, безпечні та прозорі транзакції на глобальному рівні); автоматизація і AI (штучний інтелект і автоматизовані системи можуть обробляти транзакції набагато швидше і точніше, ніж люди); QR-коди (QR-коди є швидким та зручним способом здійснення платежів, що дозволяє скоротити час на транзакцію). Ефективність та швидкість транзакцій не тільки підвищують задоволеність користувачів, але

й сприяють збільшенню обсягів бізнесу, оптимізують робочий процес для фінансових установ та підвищують загальну продуктивність економіки [3].

3. Особисті фінансові керуючі (роботи-консультанти). Ці роботи допомагають користувачам краще управляти своїми фінансами, інвестувати гроші та планувати на майбутнє.

4. Блокчейн та криптовалюта. Ці технології можуть змінити спосіб, яким ми розглядаємо гроші та здійснюємо транзакції на глобальному рівні. Блокчейн і криптовалюта – це дві технології, які за останні роки революціонізували світ фінансів та інших галузей. Вони внесли ряд змін у спосіб, яким ми сприймаємо гроші, здійснюємо транзакції та довіряємо інформації. Блокчейн – це розподілена база даних, яка складається з блоків, які містять інформацію про транзакції. Кожен блок поєднаний із попереднім за допомогою криптографічних хешей, створюючи ланцюг. Ця структура дозволяє забезпечити високий рівень безпеки і не може бути змінена без консенсусу учасників мережі. Криптовалюта – це цифрова або віртуальна валюта, яка використовує криптографію для забезпечення. Найбільш відомою криптовалютою є біткоїн, але існує також багато інших, таких як Ethereum, Ripple, Litecoin тощо.

5. Мобільні платежі. Дозволяють здійснювати платежі, перекази та інші транзакції за допомогою мобільних пристроїв, що робить процес більш зручним і доступним.

6. Інноваційне кредитування. Платформи P2P-кредитування дозволяють людям отримувати та надавати позики без посередництва традиційних банків. P2P (peer-to-peer) кредитування є сучасною формою кредитування, яка дозволяє особам позичати та випускати кредити один одному без участі традиційних фінансових інституцій. Ця модель призвела до появи численних онлайн-платформ, які з'єднують позичальників та інвесторів.

Декілька відомих платформ P2P-кредитування включають: LendingClub (США) – одна з перших і найбільших платформ P2P-кредитування у США. Prosper (США) – інша популярна американська платформа. Funding Circle (Велика Британія) – спеціалізується на кредитуванні для малого та середнього бізнесу. Zora (Велика Британія) – перша платформа P2P-кредитування у світі. Mintos (Латвія) – європейська платформа, яка пропонує різноманітні інвестиційні можливості. Bondora (Естонія) – європейська платформа з високими ставками доходності. TWINO (Латвія) –

ще одна платформа з Європи, яка пропонує інвестиційні можливості [4].

Варто зазначити, що ризики, пов'язані з P2P-кредитуванням, можуть бути вищими порівняно з іншими формами інвестування, особливо якщо платформа не має належної системи страхування вкладів чи резервного фонду. Тому завжди рекомендується ретельно досліджувати платформу та її умови перед тим, як інвестувати в P2P-кредити.

7. Кращий захист від шахрайства. Фінансові технології допомагають виявляти та попереджати шахрайські дії за допомогою розширеного аналізу даних та штучного інтелекту [5].

Всі ці аспекти допомагають підвищити ефективність фінансової системи, забезпечити доступність фінансових послуг для більшої кількості людей та стимулювати економічний розвиток.

Фінансові технології (FinTech) суттєво вплинули на економічну структуру багатьох країн, призводячи до радикальних змін у способах надання фінансових послуг та управління активами. Щоб краще зрозуміти вплив FinTech на стабільність економіки, розглянемо кілька ключових аспектів [6]:

1. Збільшення доступності фінансових послуг. FinTech-компанії забезпечують легший доступ до кредитів, інвестицій та інших фінансових продуктів для більшої кількості людей. Це може сприяти зростанню економіки завдяки стимулюванню підприємництва та споживання.

2. Зниження вартості операцій. Автоматизація та цифрова трансформація дозволяють знижувати вартість багатьох фінансових послуг, що може привести до збільшення їх використання.

3. Відкриті банківські системи (Open Banking). Дозволяють стороннім розробникам створювати додатки та служби на базі банківських даних, що може підвищити конкуренцію, інноваційність та знижувати ризики.

4. Стабільність і ризики. З одного боку, FinTech може підвищувати стабільність, оскільки сприяє розподілу ризиків. Однак, нові технології також можуть призводити до нових видів ризиків, таких як кібербезпека, та зміни ринкових структур можуть підвищити системні ризики.

5. Регулювання. На даний момент багато країн активно працюють над регулюванням сектора FinTech, адже неконтрольований розвиток може призвести до фінансових криз.

6. Глобалізація. Фінансові технології сприяють глобалізації фінансових ринків,

що може мати як позитивні, так і негативні наслідки для стабільності окремих економік.

7. Споживча захищеність. Зростання сектора FinTech вимагає уваги до питань захисту прав споживачів, адже нові платформи і сервіси можуть приховувати потенційні ризики для користувачів.

8. Конкуренція та рівновага ринку. Інновації у сфері FinTech можуть викликати зміни у балансі сил на ринку. Традиційні банки та фінансові установи можуть відчувати тиск через появу нових гравців, що пропонують конкурентоспроможні та інноваційні рішення. Така конкуренція може стимулювати зниження цін і покращення якості послуг для споживачів.

9. Зміна моделі діловодства. Фінансові технології змінюють традиційні моделі діловодства в банківській сфері, що вимагає адаптації до нових умов. Наприклад, банки можуть перевести свої операції у цифровий формат, зосереджуючись на онлайн-послугах замість фізичних відділень.

10. Обробка та захист даних. З ростом FinTech важливість захисту даних стає все більшою. Компанії повинні гарантувати конфіденційність інформації своїх клієнтів, що створює необхідність в інвестиціях у кібербезпеку та дотримання стандартів захисту даних.

11. Розвиток інфраструктури. Для підтримки та росту сектора FinTech важливо мати належну технічну інфраструктуру, включаючи швидке інтернет-з'єднання, цифрові платформи та кваліфіковані спеціалісти.

12. Соціальний аспект. FinTech може сприяти фінансовій інклюзії, надаючи доступ до фінансових послуг віддаленим або недостатньо обслуговуваним групам населення [7].

В кінцевому підсумку, FinTech має потенціал привести до більш ефективних, доступних та інноваційних фінансових систем. Проте, як і з будь-якою іншою інноваційною індустрією, важливо враховувати можливі ризики і розробляти стратегії для їх мінімізації. Правильне регулювання та співпраця між усіма зацікавленими сторонами є ключовими для забезпечення стабільності економіки в умовах росту FinTech.

Фінансові технології мають потенціал підвищити економічну стабільність, проте вони також приносять нові ризики. Ефективне регулювання та контроль є ключем до оптимізації плюсів та мінусів цієї індустрії.

**Висновки.** Сучасний етап розвитку економіки відзначається активним впровадженням фінансових технологій (FinTech), що спону-

кає переосмислення традиційних моделей надання фінансових послуг. Одним із ключових позитивних моментів є збільшення доступності фінансових послуг для широкого кола населення, що може сприяти активізації економічної активності та підвищенню фінансової грамотності. Розширення сфери FinTech викликає нові типи ризиків, особливо у контексті кібербезпеки, регулювання, та забезпечення захисту прав споживачів. Ефективне регулювання сектора FinTech є вирішальним для забезпечення його стабільності та збереження довіри споживачів. Фінансові технології можуть сприяти розвитку національної економіки, проте необхідно забезпечити їх гармонійну інтеграцію в існуючу фінансову систему. Хоча фінансові технології є глобальним явищем, важливо розуміти та враховувати національні особливості та інтереси під час їх впровадження. З ростом FinTech спостерігається позитивний соціальний вплив у вигляді фінансової інклюзії та доступу до новітніх фінансових інструментів для різних груп населення. Фінансові технології стають каталізатором змін у традиційних фінансових установах. Банки та інші інституції активно адаптуються до нововведень, інтегруючи цифрові рішення

у свої послуги, що в свою чергу сприяє підвищенню ефективності та зниженню витрат. Враховуючи зростаючий вплив FinTech, уряди та приватний сектор збільшують свої інвестиції в дослідження та розвиток нових технологій, спрямованих на відповідь на змінювані потреби споживачів. Для оптимізації впровадження інновацій і зниження ризиків спостерігається тенденція до формування партнерств між стартапами у сфері FinTech та традиційними фінансовими установами. В секторі FinTech створюється значна кількість робочих місць, що сприяє економічному росту та розвитку національної економіки. В умовах динамічних змін у сфері фінансових технологій з'являється потреба в постійному професійному розвитку та навчанні фахівців, що акцентує увагу на освітніх програмах та курсах.

З урахуванням всього вищезазначеного, можна стверджувати, що фінансові технології відіграють ключову роль у формуванні майбутнього національної економіки. Щоб забезпечити стабільність та зростання, необхідно гармонійно поєднувати інноваційні рішення із традиційними підходами, враховуючи реалії сучасного ринку та потреби споживачів.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Jovovic Vucinic M. Fintech and Financial Stability Potential Influence of FinTech on Financial Stability, Risks and Benefits. *Journal of Central Banking Theory and Practice. Montenegro*. 2020. № 2. P. 43–66. DOI: <https://sciendo.com/pdf/10.2478/jcbtp-2020-0013>
2. Воробйов В. Фінтех змінить уявлення про ринок фінансових послуг у майбутньому. *Юридична газета online*. 2020. № 11. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/finteh-zminit-uyavlennya-pro-rinokfinansovih-poslug-u-maybutnomu.html>.
3. UA.NEWS (2020), Діденко С. Цифровізоване майбутнє: розвиток глобального та українського фінтех-ринку. URL: <https://ua.news/ua/tsyfrovyzovanne-budushhee-razvytye-globalnogo-yukraynskogo-fynteh-rynka>.
4. Васильчак С. В., Куницька-Іляш М. В., Дубина М. П. Використання криптовалют в сучасних економічних системах України. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького*. 2017. № 76. С. 19–25.
5. Пальчевський І. Фінтех прилаштовується до банків. *Financial Club*. 26.02.2018. URL: <https://finclub.net/ua/analytics/fintekh-prylashtovuietsia-do-bankiv.html>
6. FinTech в Україні: чому потрібно розвивати ринок фінансових технологій? URL: <http://evris.law/uk/statija-fintech-vukraini-chomu-potribno-rozvivati-rinok-finansovih-tehnologij>.
7. НБУ (2020), “Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року”. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>

#### REFERENCES:

1. Jovovic Vucinic M. (2020) Fintech and Financial Stability Potential Influence of FinTech on Financial Stability, Risks and Benefits. *Journal of Central Banking Theory and Practice. Montenegro*. № 2. P. 43–66. DOI: <https://sciendo.com/pdf/10.2478/jcbtp-2020-0013>
2. Vorobiov V. (2020) Fintekh zmynt uavlennia pro rynek finansovykh posluh u maibutnomu [Fintech will change the perception of the financial services market in the future]. *Yurydychna hazeta online*. № 11. Available at: <https://yur-gazeta.com/interview/finteh-zminit-uyavlennya-pro-rinokfinansovih-poslug-u-maybutnomu.html>

3. UA.NEWS (2020) Didenko C. Tsyfrovizovane maibutnie: rozvytok hlobalnogo ta ukrainskoho fintekh-rynku [Digitized future: development of the global and Ukrainian fintech market]. Available at: <https://ua.news/ua/tsyfrovizovannoe-budushhee-razvytye-globalnogo-yukraynskogo-fynteh-rynka>.

4. Vasylichak S. V., Kunytska-Iliash M. V., Dubyna M. P. (2017) Vykorystannia kryptovaliut v suchasnykh ekonomichnykh systemakh Ukrainy [The use of cryptocurrencies in modern economic systems of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohii imeni S. Z. Gzhytskoho*. № 76. P. 19–25.

5. Palchevskiy I. Fintekh prylashtovuietsia do bankiv [Fintech adapts to banks]. Financial Club. 26.02.2018. Available at: <https://finclub.net/ua/analytics/fintekh-prylashtovuietsia-do-bankiv.html>

6. FinTech v Ukraini: chomu potribno rozvyvaty rynek finansovykh tekhnolohii? [FinTech in Ukraine: why is it necessary to develop the market of financial technologies?]. Available at: <http://evris.law/uk/statija-fintech-vukraini-chomu-potribno-rozvivati-rinok-finansovih-tehnologij>.

7. NBU (2020), "Stratehiiia rozvytku fintekhu v Ukraini do 2025 roku" [NBU (2020), "Fintech development strategy in Ukraine until 2025"]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>